

indtil videre ophævet i 1816, var det paa denne Mands egen Foranledning. Han sagde: Denne Del af min Opgave er umulig, hele Praksis gaar imod mig, og hvad det angaar med Uordener og Spektakler, er der efter Krigen ingen Anledning til at have nogen særlig Embedsmand til at passe paa det, thi det gaar meget fredeligt. Det er det sidste, jeg gerne vilde sige om denne Ting, at naar det gik saa særlig tumultuarisk til i disse Aar, 1808—09, var det paa Grund af Krigsforholdene og den med Krigsforholdene sammenhængende Spekulation. Det er jo ejendommeligt, hvor Historien gentager sig. Naar der nu har været saa overordentlig megen Spekulation paa Københavns Børs, har det ogsaa haft sin Grund i de af Krigen skabte usædvanlige Konjunkturer. Den Gang var det altsaa væsentlig Pengevæsenets Forfald, der gav de stadig stigende Priser. Det viser sig nemlig altid, at naar Publikum kan nøjes med at ligge à la hausse, har man stor Publikumsdeltagelse paa Børsen. Publikum forstaaer sig ikke paa at gøre Baisseforretninger; det forstaaer sig kun paa at købe og lade Konjunkturerne besørge Prisstigningen og saa senere realisere. Men det var ingenlunde og kunde ifølge Sagens Natur ikke være Fonds, der den Gang spillede nogen større Rolle; det var ikke Aktier i de store Handelskompagnier, thi disses Søfart blev straks standset af den overlegne engelske Sømagt, og Aktierne var derfor ikke nogen Vare, der som saadan kunde sælges paa Københavns Børs. Man spekulerede ligefrem i Pengesedler og i alle mulige Slags Varer; det var denne Spekulation, der havde fyldt Børsen og udvisket Grænsen mellem de børsberettigede og de ikke børsberettigede. Da Krigen var forbi, fandt man sig i, at alle Folk gik ind paa Børsen, og slog sig til Taals dermed, saa meget mere som de Uordner og det Spektakel, som Spekulationsforretningerne under Krigen havde forvoldt, nu ganske af sig selv var døet hen, ligesom jeg er forvisset om, at nu, efter at Krigen er hørt op, vil det Skraal og Spektakel, der har været paa Københavns Børs i de sidste Aar, stilne af i Løbet af forholdsvis kort Tid.

Men desuden skete der andet og mere i 1816. Der skete altsaa ikke alene dette, at Embedet som Børskommissær paa L. N. Hvidts udtrykkelige Henstilling blev ophævet, men der skete endvidere dette, som her lades uomtalt, at disse Forretninger overlodes til Grosserer-Societetets Formand og Ældste, som i 1817 blev afløst af Grosserer-Societetets Komité. Altsaa, den Myndighed, som Børskommissæren havde, og

som væsentlig var en Myndighed, der den Gang ifølge Sagens Natur knyttede sig til Varebørsen og havde den bestemte Begrænsning, som jeg før nævnedes, den gik i 1816 over til Grosserer-Societetets Formand og Ældste og i 1817 fra disse over til Grosserer-Societetets Komité. Og ganske ejendommeligt ser vi endnu saa sent som i Børsreglementet af 1. Januar 1869 det historiske Spor deraf, idet der i Børsreglementets § 2 staar: „Tvende af Grosserer-Societetets Medlemmer, hvis Navne vil findes opslaaede i Vestibulen, fører Overopsynet paa Børsen, og deres Autoritet som Børskommissærer er alle Børsbesøgende underkastet“.

Det er altsaa den ene Side af Sagen. Den anden Side af Sagen er det specielle Tilsyn med Mæglerens Priskurant, hvortil der vel formentlig særlig maa være sigtet i disse Bemærkninger til Lovforslaget. Jeg nævnedes før, at en af Lovene af 22. December 1808 var Mæglerforordningen, der forsaavidt bestaar endnu, og i denne Forordnings § 20 staar der: „Ligesom det herefter skal være en fælles Pligt for samtlige Stadens Mæglere eengang hver Uge efter nærmere Overenskommelse med Stadens Handlende at besørge en nøiagtig Priskourant udgivet, i hvilken, foruden de i Handelen gangbare Varers Priser, bør anføres: Koursen for Vexler og Speciesmynt, samt Diskonto og Aktiers Priis, tilligemed Assurancepræmierne, saaledes som disse fra Tid til anden blive bestemte, saa skal det og paaligge Formanden og de Ældste for Grosserer-Societetet i Forening med den anordnede Børskommissair at føre det fornødne Tilsyn med, at disse Priskouranter muligst rigtig og nøiagtigt blive affattede, og at deraf, hver Gang de udkomme, et Exemplar bliver indleveret til Vort General-Land-Oekonomi- og Kommerce-Kollegium“. Det ses, at man etablerer en egentlig Priskurant, ikke alene paa Varer, men ogsaa paa Aktier — det var altsaa de store Handelskompagniers Aktier —, paa Assurancepræmier, Veksler og Mønt. Den skulde Mæglerne besørge, men Tilsynet med, at selve Priserne var rigtige, at Kurserne var rigtig angivne, er i første Række givet til Grosserer-Societetets Formand og Ældste og først i anden Række til Børskommissæren, den Børskommissær, der blev konstitueret under samme Dato, og hele Tilsynet indskrænker sig til, at Priserne „muligst rigtig og nøiagtigt blive affattede“. De ser, at der er aldeles ikke Tale om nogen Indflydelse paa, hvad der skal optages i denne Priskurant. Dette hovedvigtige Spørgsmaal, som senere hen